

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	6SŽ/19/2014
Identifikačné číslo spisu:	9014010126
Dátum vydania rozhodnutia:	25.11.2015
Meno a priezvisko:	JUDr. Zdenka Reisenauerová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2015:9014010126.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zdenky Reisenauerovej a členov senátu JUDr. Jozefa Hargaša a JUDr. Aleny Adamcovej, v právnej veci žalobcu: H. N., nar. XX.XX.XXXX, trvalé bytom Q. XXX, XXX XX A., štátny občan Slovenskej republiky, zastúpený advokátom: JUDr. Jiří Choutka, so sídlom Štúrovo námestie 121, 911 01 Trenčín, proti žalovanému: Výbor Národnej rady Slovenskej republiky na preskúmavanie rozhodnutí Národného bezpečnostného úradu, so sídlom Námestie A. Dubčeka 1, 812 80 Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného zo dňa 18. septembra 2014, č. CRD-1489-3/2014-VPNRBU, o žalobe žalobcu, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky z r u š u j e rozhodnutie žalovaného č. CRD-1489-3/2014-VPNRBU zo dňa 18. septembra 2014 a rozhodnutie Národného bezpečnostného úradu č. SP-PB-1090-4/2014-Ž-50155 zo dňa 9. júla 2014 a vec v r a c i a žalovanému na ďalšie konanie.

Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania vo výške 611,57 € na účet jeho právneho zástupcu JUDr. Jiří Choutka v lehote 15 dní.

Odôvodnenie

I.

Žalobca žalobou podanou na Najvyšší súd Slovenskej republiky dňa 06.11.2014 sa domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovaného uvedené v záhlaví tohto rozsudku ako aj rozhodnutia Národného bezpečnostného úradu zo dňa 09.07.2014 č. SP-PB-1090-4/2014-Ž-50155, žiadajúc ich zrušiť a vec vrátiť žalovanému na ďalšie konanie.

V dôvodoch žaloby žalobca uviedol, že Národný bezpečnostný úrad rozhodnutím podľa § 26 ods. 2 zákona č. 215/2004 Z. z. o ochrane utajovaných skutočností a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 215/2004 Z. z.“) vo veci vykonania bezpečnostnej previerky II. stupňa pre stupeň utajenia Dôverné, vydal rozhodnutie č. SP-PB-1090-4/2014-Ž-50155 zo dňa 09.07.2014, ktorým rozhodol, že navrhovaná osoba nespĺňa predpoklad bezpečnostnej spoľahlivosti, pretože v súlade s ust. § 14 ods. 1 zákona č. 215/2004 Z. z. uviedla nepravdivé údaje pri bezpečnostnom pohovore.

Proti rozhodnutiu NBÚ podal žalobca odvolanie, v ktorom sa domáhal preskúmania pravdivosti skutočností obsiahnutých v informácii č. VSA03-V-187/2014 a poukazoval na ustanovenie § 25 ods. 1 zákona č. 215/2004 Z. z., podľa ktorého má navrhovaná osoba možnosť v priebehu bezpečnostného pohovoru sa vyjadriť k zisteným skutočnostiam, a táto podmienka nebola v rámci bezpečnostného pohovoru splnená. Argumentoval, že nie je si vedomí, že by v rámci bezpečnostného pohovoru uvádzal nepravdivé skutočnosti alebo nepravdivé odpovede.

Na základe podaného odvolania žalobcu Výbor Národnej rady Slovenskej republiky na preskúmavanie rozhodnutí Národného bezpečnostného úradu vydal rozhodnutie o odvolaní č. CRD-1489-3/2014-VPRNBU zo dňa 18.09.2014, doručené právnomu zástupcovi žalobcu dňa 17.10.2014, ktorým podané odvolanie zamietol.

Tvrdil, že v odvolaní proti rozhodnutiu NBÚ poukázal na to, že pri overovaní pravdivosti jeho odpovedí na položené otázky v rámci bezpečnostného pohovoru vychádzal NBÚ len z jediného dokumentu, informácie č. VSA03-V-187/2014, a teda do akej miery možné predmetné informácie považovať za pravdivé vo vzťahu k jeho odpovedi na položené otázky, nakoľko tieto neboli preverované, resp. konfrontované so žiadanými inými skutočnosťami alebo dôkazmi, s poukazom na to, že podľa druhej vety ustanovenia § 25 ods. 1 zákona č. 215/2004 Z. z. má navrhovaná osoba možnosť v priebehu bezpečnostného pohovoru sa vyjadriť k zisteným skutočnostiam, ktorá podmienka nebola v rámci bezpečnostného pohovoru splnená. Dôvodil, že odvolací orgán sa s jeho pripomienkami vysporiadal takým spôsobom, že považoval listinný dôkaz č. VSA03-V-187/2014 za získaný zákonným spôsobom a boli povinní z tohto dôkazu vychádzať. Výslovil názor, že uvedené hodnotenie dôkazu nedáva odpoveď na otázku do akej miery je možné predmetné informácie považovať za pravdivé vo vzťahu k jeho odpovediam, namietajúc, že s uvedenou pripomienkou sa odvolací orgán v žiadnom prípade nevysporiadal a to predovšetkým vo vzťahu k jeho tvrdeniu, že nie je si vedomí nepravdivých odpovedí na otázky položené v rámci bezpečnostného pohovoru. Výtýkal odvolaciemu orgánu, že sa nezaoberal hodnovernosťou listinného dôkazu č. VSA03-V-187/2014, napriek tomu, že tento spochybňoval, nevykonával v tomto smere žiadne dokazovanie. Ďalej uviedol, že chaotický charakter má vyjadrenie odvolacieho orgánu vo vzťahu k pripomienke týkajúcej sa vyjadrenia k zisteným skutočnostiam. Nesúhlasil s argumentáciou odvolacieho orgánu, keď na jednej strane uvádza, že žalobca nemohol byť oboznámený s obsahom informácie č. VSA03-V-187/2014, nakoľko ide o utajovanú skutočnosť, ale na druhej strane je tvrdenie, že mal možnosť v rámci bezpečnostného pohovoru sa vyjadriť k zisteným skutočnostiam vyplývajúcim z utajovaného listinného dôkazu.

Záverom žalobca tvrdil, že rozhodnutím a postupom NBÚ č. SP-PB-1090-4/2014-Ž-50155 zo dňa 09.07.2014 a rozhodnutím Výboru Národnej rady Slovenskej republiky na preskúmavanie rozhodnutí Národného bezpečnostného úradu č. CRD-1489-3/2014-VPRNBU zo dňa 18.09.2014 bol ukrátený na svojich právach v postupe vykonávania bezpečnostnej previerky, nesprávnym vyhodnotením skutkového stavu s následným vydaním napadnutých rozhodnutí, ktorými mu nebolo vydané oprávnenie podľa § 10 ods. 1 písm. g/ zákona 215/2004 Z. z. o ochrane utajovaných skutočností, čím vytvorili právnu prekážku výkonu povolania.

II.

Žalovaný správny orgán sa k žalobe vyjadril tak, že žiadal, aby najvyšší súd žalobu žalobcu v celom rozsahu zamietol a nepriznal mu nárok na náhradu trov konania.

V dôvodoch vyjadrenia k námietkam žalobcu uvedených v žalobe konštatoval, že tieto sú totožné s námietkami, ktoré žalobca uviedol vo svojom odvolaní proti rozhodnutiu NBÚ, o ktorom rozhodol výbor NR SR dňa 18.09.2014. Mal za to, že výbor NR SR sa v napadnutom rozhodnutí dostatočne a relevantným spôsobom vysporiadal so všetkými uvedenými námietkami žalobcu.

K veci samej uviedol, že z bezpečnostného spisu Vojenského spravodajstva (ďalej len „VS“) a bezpečnostného spisu NBÚ mal výbor NR SR za preukázané, že VS aj NBÚ v priebehu bezpečnostnej previerky žalobcu postupovali v súlade s čl. 2 ods. 2 Ústavy SR, tzn. na základe Ústavy SR, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom ustanoveným zákonom č. 215/2004 Z. z., NBÚ vychádzal z aktuálnych informácií, na zistenie bezpečnostnej spoľahlivosti žalobcu si VS vyžiadalo všetky potrebné listinné dôkazy od kompetentných štátnych orgánov, iných právnických osôb a fyzických osôb v súlade s § 16 ods. 1 písm. a/ až c/ a § 19 zákona č. 215/2004 Z. z. Na základe vyžiadania VS zistilo skutočnosť o bezpečnostnej spoľahlivosti žalobcu č. VSA03-V-187/2014 zo dňa 31.01.2014, ku ktorým sa žalobca mal možnosť v súlade s § 25 ods. 1 zákona č. 215/2004 Z. z. vyjadriť v priebehu bezpečnostného pohovoru a následne mal možnosť pravdivosť svojich tvrdení podporiť psychofyzologickým overením pravdovravnosti, o ktoré požiadal podľa § 25 ods. 3 tohto zákona. Zdôraznil, že utajovaný listinný dôkaz č. VSA03-V-187/2014 zo dňa 31.01.2014 bol v priebehu bezpečnostnej previerky žalobcu získaný zákonným spôsobom v súlade s ustanovením § 16 ods. 1 zákona č. 215/2004 Z. z. a vzhľadom na pôvodcu predmetného utajovaného listinného dôkazu, výbor NR SR nemá dôvod spochybňovať pravdivosť a hodnovernosť tejto informácie.

Poukázal na to, že pri preskúmaní odvolaní napadnutého rozhodnutia NBÚ bol výbor NR SR povinný postupovať podľa ústavného zákona č. 254/2006 Z. z. o zriadení a činnosti výboru Národnej rady Slovenskej republiky na preskúmavanie rozhodnutí Národného bezpečnostného úradu (ďalej len „ústavný zákon č. 254/2006 Z. z.“) a NBÚ bol pri vykonávaní bezpečnostnej previerky žalobcu povinný zase dodržať procesný postup vymedzený zákonom č. 215/2004 Z. z. Konštatoval, že podľa čl. 6 ods. 2 ústavného zákona č. 254/2006 Z. z., na konanie o preskúmaní rozhodnutí úradu sa nevzťahujú ustanovenia osobitného zákona o správnom konaní, t. j. zákon č. 71/1967 Zb. - správny poriadok, a podľa § 81 ods. 1 zákona č. 215/2004 Z. z. na rozhodovanie podľa tohto zákona sa okrem § 55 ods. 6, § 65 ods. 4, § 79 až 80 nevzťahujú všeobecne záväzné právne predpisy o správnom konaní, ako aj, že výbor NR SR je oprávnený preskúmať spisový materiál zhromaždený NBÚ v priebehu bezpečnostnej previerky a vychádzať zo skutkového stavu, ktorý tu bol v čase vydania rozhodnutia NBÚ, výbor NR SR teda nie je oprávnený v tomto konaní vykonať dokazovanie, ktorého sa dožaduje žalobca.

Nesúhlasil s tvrdením žalobcu, že NBÚ vychádzal len z jediného dokumentu, čím opomína tú skutočnosť, že jeho vyjadrenia pri bezpečnostnom pohovore označené v rozhodnutí NBÚ a v rozhodnutí výboru NR SR ako nepravdivé, sú v rozpore nielen s obsahom listinného dôkazu č. VSA03-V-187/2014 zo dňa 31.01.2014, ale nemajú oporu ani v psychofyzologickom overení pravdovravnosti č. VSA01-V-14-10/2014 zo dňa 22.05.2014.

K tvrdeniu žalobcu o chaotickom vyjadrení odvolacieho orgánu vo vzťahu k pripomienke týkajúcej sa vyjadrenia k zisteným skutočnostiam, výbor NR SR vyslovil názor, že jeho vyjadrenie uvedené v napadnutom rozhodnutí je logické a jasné, poukazom na to, že je nepochybné, že listinné dôkazy, ktoré obsahujú informácie o bezpečnostnej spoľahlivosti žalobcu, a z ktorých VS a NBÚ pri rozhodovaní vychádzal, pôvodca označil ako utajované skutočnosti stupňa Výhradené a za nesporné považoval výbor NR SR aj to, že žalobcu nebolo možné v konaní VS, NBÚ a takisto v konaní výboru NR SR považovať za oprávnenú osobu podľa § 2 písm. f/ zákona č. 215/2004 Z. z., a preto nebolo možné žalobcu oboznámiť s konkrétnym obsahom informácie č. VSA03-V-187/2014 zo dňa 31.01.2014. V danej súvislosti výbor NR SR poukázal na názor, ktorý Ústavný súd SR vyslovil v náleze sp. zn. PL. ÚS 15/03, ktorý citoval. Ďalej uviedol, že nemožno NBÚ vyčítať, že v odôvodnení svojho rozhodnutia utajované listinné dôkazy len číselne označil (č. VSA03-V-187/2014 zo dňa 31.01.2014 a č. VSA01-V-14-10/2014 zo dňa 22.05.2014), pričom nekonkretizoval informácie, ktoré podliehajú utajeniu, poukazom na to, že z písomného záznamu z bezpečnostného pohovoru je zrejmé, že žalobca sa mal

možnosť k zisteným skutočnostiam vyplývajúcim z utajovaného listinného dôkazu č. VSA03-V-187/2014 zo dňa 31.01.2014 počas bezpečnostného pohovoru vyjadriť.

Konštatoval, že zhromaždené listinné dôkazy tak NBÚ, ako i výbor NR SR vyhodnotil jednotlivo, ako aj vo vzájomnej súvislosti a dospel k záveru, že listinnými dôkazmi č. VSA03-V-187/2014 zo dňa 31.01.2014 a č. VSA01-V-14-10/2014 zo dňa 22.05.2014 bolo preukázané, že žalobca uviedol pri bezpečnostnom pohovore nepravdivé údaje. Poukázal na to, že na vznik oprávnenia na oboznamovanie sa s utajovanými skutočnosťami podľa právneho poriadku Slovenskej republiky nie je právny nárok, práve naopak, je to určitá výsada pre občana Slovenskej republiky, s ktorou mu štát na základe bezpečnostnej previerky a skutočnosti, že navrhovaná osoba je bezpečnostne spoľahlivá, dáva dôveru na prácu s utajovanými skutočnosťami. Dal do pozornosti, že podstata ochrany utajovaných skutočností spočíva v prijatí preventívnych opatrení (rámcovo uvedených v § 6 ods. 1 až 9 zákona č. 215/2004 Z. z.), ktoré majú preventívny charakter a ich cieľ je predísť poškodeniu záujmov štátu (označených v § 3 ods. 5 až 6 zákona č. 215/2004 Z. z.) neoprávnenou manipuláciou s utajovanými skutočnosťami.

K tvrdeniu žalobcu, že rozhodnutím a postupom NBÚ a rozhodnutím výboru NR SR bol ukrátený na svojich právach v postupe vykonávania bezpečnostnej previerky, nesprávnym vyhodnotením skutkového stavu s následným vydaním napadnutých rozhodnutí mu nebolo vydané oprávnenie podľa § 10 ods. 1 písm. g/ zákona č. 215/2004 Z. z., čím vytvorili právnu prekážku výkonu povolania, výbor NR SR poukázal na to, že podľa čl. 35 ods. 2 Ústavy SR, zákon môže ustanoviť podmienky a obmedzenia výkonu určitých povolaní a činností, s tým, že takéto obmedzenia zákon č. 215/2004 Z. z. upravil v ustanovení § 10 a § 14, ktoré sú NBÚ i výbor NR SR povinní po splnení zákonom stanovených podmienok rešpektovať, v ktorej súvislosti poukázal na už vyššie uvedený nález Ústavného súdu SR sp. zn. PL.ÚS 15/03.

Výbor NR SR záverom vyslovil názor, že NBÚ vo výroku svojho rozhodnutia presne a konkrétne vymedzil predpoklad na vznik oprávnenia na oboznamovanie sa s utajovanými skutočnosťami, ktorý žalobca nespĺňa podľa zákona č. 215/2004 Z. z., v odôvodnení rozhodnutia NBÚ opísal predmet konania, poukázal na konkrétne listinné dôkazy a skutkové zistenia, z ktorých vychádzal pri vydaní rozhodnutia a uviedol, akými úvahami bol vedený pri hodnotení dôkazov, NBÚ si vo veci bezpečnostnej previerky žalobcu zadovážil relevantné skutočnosti pre vydanie rozhodnutia, skutkové okolnosti správne právne posúdil a dôvody svojho rozhodnutia v jeho odôvodnení náležitý zdôvodnil.

Poukazom na právnu úpravu v § 249 ods. 2 O.s.p. tiež uviedol, že žalobca vo svojej žalobe neuviedol konkrétne dôvody nezákonnosti rozhodnutia žalovaného alebo nezákonnosti jeho postupu, v dôsledku ktorých bol ukrátený na svojich právach a absenciu dôvodov nezákonnosti rozhodnutia alebo postupu žalovaného nemôže nahradiť odkazom na predtým urobené procesné úkony v konaní, najmä na obsah použitých opravných prostriedkov.

III.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd vecne príslušný na preskúmanie zákonnosti rozhodnutia Výboru Národnej rady Slovenskej republiky na preskúmanie rozhodnutí Národného bezpečnostného úradu na základe podanej žaloby, preskúmal napadnuté rozhodnutie žalovaného a jemu predchádzajúce konanie ako aj rozhodnutie a postup Národného bezpečnostného úradu postupom podľa § 246 ods. 2 písm. a/ O.s.p. v spojení s §§ 247 a nasl. O.s.p. v rozsahu dôvodov uvedených v žalobe a po oboznámení sa s obsahom administratívneho spisu, ako aj s obsahom písomných podaní účastníkov konania a po vypočutí zástupcov účastníkov konania a žalobcu na pojednávaní súdu dňa 25.11.2015 dospel k záveru, že záver, ktorý Národný bezpečnostný úrad urobil a Výbor Národnej rady Slovenskej republiky na preskúmanie rozhodnutí Národného bezpečnostného úradu ustálil, je predčasný.

Predmetom preskúmacieho konania v danej veci je rozhodnutie a postup žalovaného správneho orgánu, ktorým rozhodnutím bolo s konečnou platnosťou konštatované, že žalobcu nemožno podľa § 14 ods. 1 zákona č. 215/2004 Z. z. o ochrane utajovaných skutočností a o zmene a doplnení niektorých

zákonov v znení neskorších predpisov považovať za bezpečnostné spoľahlivú osobu, pretože uviedol nepravdivé údaje pri bezpečnostnom pohovore a súčasne, že žalobca podľa § 10 ods. 1 písm. g/ zákona č. 215/2004 Z. z. nespĺňa predpoklad bezpečnostnej spoľahlivosti na vznik oprávnenia na oboznamovanie sa s utajovanými skutočnosťami pre stupeň utajenia Dôverné.

Podľa § 244 ods. 1, 2, 3 O.s.p. v správnom súdnictve preskúmajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy.

V správnom súdnictve preskúmajú sudy zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov štátnej správy, orgánov územnej samosprávy, ako aj orgánov záujmovej samosprávy a ďalších právnických osôb, ako aj fyzických osôb, pokiaľ im zákon zveruje rozhodovanie o právach a povinnostiach fyzických a právnických osôb v oblasti verejnej správy (ďalej len „rozhodnutie správneho orgánu“).

Rozhodnutiami správnych orgánov sa rozumie rozhodnutia vydané nimi v správnom konaní, ako aj ďalšie rozhodnutia, ktoré zakladajú, menia alebo zrušujú oprávnenia a povinnosti fyzických alebo právnických osôb alebo ktorými môžu byť práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti fyzických osôb alebo právnických osôb priamo dotknuté. Postupom správneho orgánu sa rozumie aj jeho nečinnosť.

Úlohou súdu pri preskúmaní zákonnosti rozhodnutia a postupu správneho orgánu podľa piatej časti druhej hlavy Občianskeho súdneho poriadku (§§ 247 a nasl.) je posudzovať, či správny orgán vecne príslušný na konanie si zadovážil dostatok skutkových podkladov pre vydanie rozhodnutia, či zistil vo veci skutočný stav, či konal v súčinnosti s účastníkmi konania, či rozhodnutie bolo vydané v súlade so zákonmi a inými právnymi predpismi a či obsahovalo zákonom predpísané náležitosti, teda či rozhodnutie správneho orgánu bolo vydané v súlade s hmotnoprávnymi ako aj s procesnoprávnymi predpismi. Zákonnosť rozhodnutia správneho orgánu je podmienená zákonnosťou postupu správneho orgánu predchádzajúcemu vydaniu napadnutého rozhodnutia. V rámci správneho prieskumu súd teda skúma aj procesné pochybenia správneho orgánu namietané v žalobe, či uvedené procesné pochybenie správneho orgánu je takou vadou konania pred správnym orgánom, ktorá mohla mať vplyv na zákonnosť napadnutého rozhodnutia (§ 250i ods. 3 O.s.p.).

Senát najvyššieho súdu po preskúmaní napadnutého rozhodnutia žalovaného v spojení s prvostupňovým rozhodnutím a konania im predchádzajúce, oboznámiac sa s predloženým administratívnym spisom, súčasťou ktorého bol bezpečnostný spis, dospel k záveru, že medzi účastníkmi preskúmovacieho konania ostali predovšetkým sporné skutkové skutočnosti, ktoré podmieňujú, či žalobcu možno považovať alebo nie za bezpečnostne spoľahlivú osobu podľa § 14 ods. 1 zákona č. 215/2004 Z. z., z ktorých dôvodov senát najvyššieho súdu zameral svoju pozornosť na túto spornú skutočnosť.

Najvyšší súd z administratívneho spisu žalovaného mal preukázané, že na základe súhlasu navrhovanej osoby - žalobcu, a materiálov predložených úradu podľa § 16 ods. 3 zákona č. 215/2004 Z. z. vykonalo Vojenské spravodajstvo podľa § 18 ods. 3 tohto zákona bezpečnostnú previerku II. stupňa, pre stupeň utajenia „Dôverné“. Na základe bezpečnostnej previerky Národný bezpečnostný úrad vydal rozhodnutie zo dňa 09.07.2014, č. SP-PB-1090-4/2014-Ž-50155, ktorým v bode I. konštatoval, že podľa § 10 ods. 1 písm. g/ zákona č. 215/2004 Z. z. navrhovaná osoba: H. N. - žalobca, nespĺňa predpoklad bezpečnostnej spoľahlivosti na vznik oprávnenia na oboznamovanie sa s utajovanými skutočnosťami pre stupeň utajenia Dôverné, v bode II. rozhodol tak, že podľa § 14 ods. 1 zákona č. 215/2004 Z. z. navrhovanú osobu nemožno považovať za bezpečnostné spoľahlivú, pretože uviedla nepravdivé údaje pri bezpečnostnom pohovore a v bode III. rozhodol tak, že podľa § 26 ods. 2 zákona č. 215/2004 Z. z. vydaním tohto rozhodnutia úrad ukončuje bezpečnostnú previerku.

O odvolaní žalobcu proti uvedenému rozhodnutiu Národného bezpečnostného úradu rozhodol Výbor Národnej rady Slovenskej republiky na preskúmanie rozhodnutí Národného bezpečnostného úradu rozhodnutím zo dňa 18.09.2014, č. CRD-1489-3/2014-VPRNBU tak, že zamietol odvolanie žalobcu podané proti rozhodnutiu Národného bezpečnostného úradu zo dňa 09.07.2014, č. SP-PB-1090-4/2014-

Ž-50155. Súčasne rozhodol, že H. N. nemožno podľa § 14 ods. 1 zákona č. 215/2004 Z. z. o ochrane utajovaných skutočností a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov považovať za bezpečnostné spoľahlivú osobu, pretože uviedol nepravdivé údaje pri bezpečnostnom pohovore a H. N. podľa § 10 ods. 1 písm. g/ zákona č. 215/2004 Z. z. o ochrane utajovaných skutočností a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov nespĺňa predpoklad bezpečnostnej spoľahlivosti na vznik oprávnenia na oboznamovanie sa s utajovanými skutočnosťami pre stupeň utajenia Dôverné.

Z odôvodnenia uvedeného rozhodnutia vyplýva, že Výbor NR SR na základe konštatovaných skutkových zistení a citovaných ustanovení zákona č. 215/2004 Z. z., v predmetnej veci mal za preukázané, že H. N. nemožno považovať podľa § 14 ods. 1 zákona č. 215/2004 Z. z. za bezpečnostné spoľahlivé, pretože uviedol nepravdivé údaje pri bezpečnostnom pohovore. Výbor NR SR dospel k záveru, že NBÚ v napadnutom rozhodnutí zo zisteného skutkového stavu vyvodil správny právny záver a v medziach zákona č. 215/2004 Z. z. ho aj odôvodnil. Dôvody odvolania žalobcu považoval výbor NR SR za nedôvodné pre zrušenie rozhodnutia NBÚ. K návrhu žalobcu, aby napadnuté rozhodnutie NBÚ zmenil a vyslovil jeho bezpečnostnú spoľahlivosť a spôsobilosť na oprávnenie oboznamovať sa s utajovanými skutočnosťami uviedol, že nemá právomoc meniť rozhodnutie NBÚ, poukazom na čl. 4 ods. 2 ústavného zákona č. 254/2006 Z. z.

Na pojednávaní súdu dňa 25.11.2015 právny zástupca žalobcu zotrval na skutkových okolnostiach a právnych záveroch uvedených v písomne podanej žalobe, zdôrazniac relevantnosť žalobných dôvodov odôvodňujúcich nezákonnosť preskúmaného rozhodnutia. Nesúhlasil s argumentáciou žalovaného uvedenou v písomne podanom vyjadrení.

Právny zástupca žalovaného na pojednávaní súdu taktiež zotrval na dôvodoch uvedených v písomne podanom vyjadrení k žalobe. Nesúhlasil so žalobnými dôvodmi, ktorými žalobca namietal nezákonnosť rozhodnutia výboru NR SR vznesenými v žalobe, ako aj na pojednávaní súdu.

Žalobca ako účastník konania vo svojej výpovedi na pojednávaní súdu uviedol, že trvá na všetkých doterajších prednesoch a výpovediach, ako aj že pri bezpečnostnom pohovore sa pravdivo vyjadril ku všetkým relevantným skutočnostiam. Tvrdil, že v priebehu previerky ako aj na psychofyzologickom vyšetrení vypovedal čistú pravdu, nič nezamlčal. Ďalej uviedol, že s prevádzáčstvom, čo je asi aj problémom v danej veci, ktorú skutočnosť pochopil až z rozhodnutia, ako i z kladených otázok, nikdy nemal nič spoločné, v mieste jeho pôsobenia sa však o prevádzáčstve hovorilo, ktorú skutočnosť popravde uviedol i pri bezpečnostnom pohovore, ako aj jeho vzťah k osobe označenej za prevádzča D. U.. Vo vzťahu k vykonaniu psychofyzologického vyšetrenia uviedol, že pred jeho uskutočnením polygrafického špecialistu upozornil, že pred týmto vyšetrením bol operovaný na štítnu žľazu, užíva pravidelne lieky, ktoré užil aj pred samotným vyšetrením. Svoju výpoveď doplnil tak, že v priebehu konania ako aj dnes trvá na tom, že v priebehu celej previerky pri bezpečnostnom pohovore i psychofyzologickom vyšetrení vypovedal pravdu.

Podľa § 1 ods. 1, 2 zákona č. 215/2004 Z. z. tento zákon upravuje podmienky na ochranu utajovaných skutočností, práva a povinnosti právnických osôb a fyzických osôb pri tejto ochrane, pôsobnosť Národného bezpečnostného úradu (ďalej len „úrad“) a pôsobnosť ďalších štátnych orgánov vo vzťahu k utajovaným skutočnostiam a zodpovednosť za porušenie povinností ustanovených týmto zákonom.

Tento zákon ďalej upravuje pôsobnosť úradu pri zabezpečovaní podkladov pre rozhodovanie Súdnej rady Slovenskej republiky (ďalej len „súdna rada“) o splnení predpokladov sudcovskej spôsobilosti, ktoré dávajú záruku, že funkciu bude vykonávať riadne (ďalej len „predpoklady sudcovskej spôsobilosti“).

Podľa § 10 ods. 1 písm. g/ zákona č. 215/2004 Z. z. oprávnenie na oboznamovanie sa s utajovanými skutočnosťami pre stupne utajenia Prísne tajné, Tajné, Dôverné alebo Výhradené môže vzniknúť, ak tento zákon neustanovuje inak, iba navrhovanej osobe, ktorá je bezpečnostne spoľahlivá.

Podľa § 14 ods. 1 zákona č. 215/2004 Z. z. za bezpečnostne spoľahlivú osobu sa nepovažuje ten, kto uviedol nepravdivé údaje v osobnom dotazníku, v bezpečnostnom dotazníku alebo pri bezpečnostnom pohovore, kto bol pracovne zaradený a aktívne vykonával činnosť v ustanovených štruktúrach bývalej Štátnej bezpečnosti podľa prílohy č. 1 alebo bývalej spravodajskej správy Generálneho štábu Československej ľudovej armády do 31.12.1989 s výnimkou osoby, ktorá vykonávala v týchto štruktúrach len obslužné alebo len zabezpečovacie činnosti, alebo vedome spolupracoval s týmito štruktúrami, alebo u koho bolo zistené bezpečnostné riziko.

Podľa § 16 ods. 1 zákona č. 215/2004 Z. z. materiály na bezpečnostnú previerku (ďalej len „podkladový materiál“), ak tento zákon neustanovuje inak, sú

- a) materiály predkladané navrhovanou osobou, a to 1. vyplnený osobný dotazník osoby uvedený v prílohe č. 2, 2. životopis, 3. výpis z registra trestov, ak ide o bezpečnostnú previerku I. stupňa, 4. písomný súhlas s oprávnením oboznamovať sa s utajovanými skutočnosťami a s vykonaním bezpečnostnej previerky, 5. vyplnený bezpečnostný dotazník osoby uvedený v prílohe č. 3 na bezpečnostnú previerku II., III. a IV. stupňa,
- b) informácie o bezpečnostnej spoľahlivosti navrhovanej osoby z evidencií Policajného zboru, Slovenskej informačnej služby a Vojenského spravodajstva,
- c) informácie o bezpečnostnej spoľahlivosti navrhovanej osoby vyžiadané od ďalších štátnych orgánov a iných právnických osôb, týkajúce sa navrhovanej osoby,
- d) informácie o bezpečnostnej spoľahlivosti navrhovanej osoby z previerok vykonaných v mieste bydliska Policajným zborom, Slovenskou informačnou službou alebo Vojenským spravodajstvom,
- e) informácie vyžiadané od obce, v ktorej má navrhovaná osoba trvalý pobyt alebo prechodný pobyt,
- f) informácie z previerok vykonaných Policajným zborom, Slovenskou informačnou službou alebo Vojenským spravodajstvom o bezpečnosti prostredia, v ktorom navrhovaná osoba žije a pohybuje sa, a o možnosti výskytu bezpečnostných rizík.

Podľa § 25 ods. 1 až 4 zákona č. 215/2004 Z. z. bezpečnostný pohovor s navrhovanou osobou sa vykoná, ak sa v priebehu bezpečnostnej previerky zistili skutočnosti, ktoré by mohli byť prekážkou na vydanie osvedčenia alebo dôvodom na zrušenie platnosti osvedčenia. V priebehu bezpečnostného pohovoru má navrhovaná osoba možnosť vyjadriť sa k zisteným skutočnostiam. Z uskutočneného bezpečnostného pohovoru sa vyhotoví písomný záznam, ktorý zúčastnené strany podpíšu. Odopretie podpisu, dôvody tohto odopretia a námietky proti obsahu záznamu sa v ňom zaznamenajú.

Bezpečnostný pohovor s navrhovanou osobou podľa odseku 1 vykoná ten orgán, ktorý vykonal bezpečnostnú previerku, a to tak, aby nedošlo k zásahu do práv tretích osôb a nebol ohrozený zdroj informácií.

Súčasťou bezpečnostného pohovoru môže byť aj psychofyziologické overenie pravdivosti, ktoré možno uskutočniť, iba ak navrhovaná osoba o to požiada. O takej možnosti musí byť navrhovaná osoba poučená.

Psychofyziologické overenie pravdivosti sa uskutoční vždy, ak sú vyjadrenia navrhovanej osoby v priebehu bezpečnostného pohovoru v rozpore so zistenými skutočnosťami, ktoré by mohli byť prekážkou na vydanie osvedčenia alebo dôvodom na zrušenie platnosti osvedčenia.

Podľa § 26 ods. 2, 3 zákona č. 215/2004 Z. z., ak úrad bezpečnostnou previerkou zistí, že navrhovaná osoba nespĺňa predpoklady na vznik oprávnenia podľa § 10 ods. 1, vydá o tom rozhodnutie.

V rozhodnutí podľa odseku 2 musí byť uvedené ustanovenie, podľa ktorého úrad rozhodol o tom, že sa osoba nemôže oboznamovať s utajovanými skutočnosťami, skutočnosťami, ktoré boli podkladom na rozhodnutie, akými úvahami bol vedený úrad pri hodnotení dôkazov a poučenie o možnosti podať odvolanie.

Podľa § 81 ods. 1 zákona č. 215/2004 Z. z. na rozhodovanie podľa tohto zákona sa okrem § 55 ods. 6, § 65 ods. 4, §§ 79 až 80 nevzťahujú všeobecne záväzné právne predpisy o správnom konaní. (zákon č. 71/1967 Zb.).

Účelom bezpečnostnej previerky je zistenie, či navrhovaná osoba spĺňa zákonné predpoklady na oboznamovanie sa s utajovanými skutočnosťami zmysle zákona č. 215/2004 Z. z., a preto v rámci vykonávania bezpečnostnej previerky sa zisťuje jej bezpečnostná spoľahlivosť. Zákonodarca v právnej úprave v citovaných právnych normách výslovne ustanovuje, čo je podkladom na vykonanie bezpečnostnej previerky a postup úradu vykonávajúceho túto previerku. Z uvedenej právnej úpravy síce priamo nevyplýva, že by zákonodarca prejavil svoju vôľu vyjadrenú v právnej norme § 81 zákona aplikovať pre konanie o vykonanie bezpečnostnej previerky ustanovenia o správnom konaní, avšak touto právnou skutočnosťou sa zaoberal Ústavný súd Slovenskej republiky v náleze sp. zn. PL. ÚS 6/04, keď konštatoval: „Paragraf 81 ods. 1 zákona teda nemá za následok to, že by spôsob konania (jeho rozhodujúce časti) úradu pri vykonávaní bezpečnostných previerok nebol náležite ustanovený zákonom. Spôsob jeho konania ustanovuje všeobecne Správny poriadok (vrátane základných pravidiel konania uvedených v § 3) a osobitne zákon najmä v časti o vykonávaní bezpečnostných previerok (stupne previerok, ich priebeh, podkladové materiály, bezpečnostný pohovor a pod.). Na rozhodovanie, ktoré je iba časťou, resp. určitým úsekom konania, sa vzhľadom na špecifickosť bezpečnostných previerok vzťahuje osobitná úprava zákona (§ 26 a nasl.)“.

Vychádzajúc z vyššie citovanej právnej úpravy a právneho názoru Ústavného súdu Slovenskej republiky vysloveného v uvedenom náleze senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v preskúmvanej veci dospel k záveru, že Národný bezpečnostný úrad príslušný na konanie a rozhodnutie podľa zákona č. 215/2004 Z. z. v prvom stupni v predmetnej veci postupom v intenciách citovaných právnych noriem si vo veci nezažadoval dostatok relevantných skutočností pre vydanie rozhodnutia, preto zo skutkových zistení vyvodil svoj právny záver predčasne, ktorý postup podmieňujúci zákonnosť rozhodnutia, senát najvyššieho súdu nemohol považovať za súladný so zákonom, z ktorých dôvodov Výbor Národnej rady Slovenskej republiky na preskúmanie rozhodnutí Národného bezpečnostného úradu príslušný na preskúmanie rozhodnutia Národného bezpečnostného úradu v zmysle čl. 3 ústavného zákona č. 254/2006 Z. z., pokiaľ odvolanie žalobcu podané proti prvostupňovému rozhodnutiu zamietol, nerozhodol vo veci zákonne.

V zmysle názoru ústavného súdu neobstoí tvrdenie žalovaného, že podľa § 81 ods. 1 zákona 215/2004 Z. z. sa na preskúmvané konanie zákon o správnom konaní (zákon č. 71/1967 Zb. v znení neskorších predpisov) nemôže výslovne aplikovať, a teda dokazovanie sa neuskutočňuje v zmysle pravidiel správneho poriadku, t. j. nezisťuje sa pravdivosť jednotlivých informácií procesom dokazovania, avšak vychádza sa z podkladov na previerku (§ 16 zákona č. 215/2004 Z. z.), keď navrhovaná osoba má dva základné inštitúty, a to možnosť vyjadriť sa k zisteným skutočnostiam v rámci bezpečnostného pohovoru (§ 25 ods. 1 a ods. 2 zákona č. 215/2004 Z. z.) a pravdivosť svojich vyjadrení podporiť psychofyziologickým overením pravdivoravnosti (§ 25 ods. 3 a ods. 4 zákona č. 215/2004 Z. z.). Senát najvyššieho súdu súhlasí s konštatovaním žalovaného, že konanie vo veci bezpečnostnej previerky má špecifický charakter, avšak vzhľadom k tomu, že uvedená právna úprava neustanovuje postup v konaní podľa názoru ústavného súdu postup v tomto konaní sa spravuje v zmysle všeobecných zásad a im zodpovedajúcej právnej úpravy správneho poriadku (§ 3 zákona č. 71/1967 Zb.). Vzhľadom k uvedenému, pokiaľ aj zákonodarca v právnej norme ustanovenej v § 16 stanovil, čo je podkladom bezpečnostnej previerky a v § 25 ustanovil podmienky bezpečnostného pohovoru, v zmysle názoru ústavného súdu vysloveného v uvedenom v náleze posúdenie a hodnotenie výsledkov zistených bezpečnostnou previerkou Národný bezpečnostný úrad vykonáva v zmysle zásad správneho poriadku, predovšetkým v zmysle zásady materiálnej pravdy (§§ 32, 34 ods. 1 správneho poriadku), zásady súčinnosti (§§ 3 ods. 2, 23 ods. 1, 33 ods. 1, § 34 ods. 3 správneho poriadku), ako aj zásady hodnotenia dôkazov (§ 34 ods. 5 správneho poriadku). Z uvedených dôvodov povinnosťou Národného bezpečnostného úradu v predmetnom konaní bolo zistiť skutočný stav v zmysle zásady materiálnej pravdy, vo veci si v súčinnosti so žalobcom ako osobou preverovanou zadovážiť všetky relevantné dôkazy pre vydanie rozhodnutia a tieto vyhodnotiť v súlade s § 34 ods. 5 správneho poriadku.

Vzhľadom na uvedené nemožno teda súhlasiť, že jedinou obranou posudzovanej osoby je vyjadriť sa k zisteným skutočnostiam v rámci bezpečnostného pohovoru (§ 25 ods. 1 a ods. 2 zákona č. 215/2004 Z. z.) a pravdivosť svojich vyjadrení podporiť psychofyzilogickým overením pravdovravnosti. V zmysle vyššie uvedených zásad a to predovšetkým zásady materiálnej pravdy a zásady súčinnosti navrhovaná osoba má nielen právo vyjadriť sa k zisteným skutočnostiam, ale musí jej byť umožnené realizovať jej právo navrhovať, resp. predkladať dôkazy na podporu svojich tvrdení, keďže zákonnosť rozhodnutia Národného bezpečnostného úradu je podmienená zákonnosťou jeho postupu, ktorého neoddeliteľnou súčasťou je konanie, ktorým sa vykonáva dokazovanie.

Pokiaľ teda v danom prípade žalobca výslovne tvrdil, že počas bezpečnostnej preverky pri bezpečnostnom pohovore vypovedal pravdu, s prevádzachtvom nikdy nemal nič spoločné, mal o tom vedomosť, pretože v mieste jeho pôsobenia sa o ňom hovorilo, s osobou označenou za prevádzčača D. U. je v príbuzenskom vzťahu, v dospelosti sa ich životné cesty rozišli, o prevádzachtve však nikdy nehovorili, namietajúc relevantnosť dôkazu vyvracajúceho pravdivosť jeho tvrdení, senát najvyššieho súdu zastáva názor, že Národný bezpečnostný úrad v zmysle vyššie uvedeného názoru ústavného súdu nepostupoval súladne so zákonom a vo veci nevykonával dokazovanie v dostatočnom rozsahu, keď obmedzil svoje skutkové zistenia za účelom odstránenia rozporov medzi tvrdeniami žalobcu a skutkovými zisteniami vyplývajúcimi z bezpečnostného spisu, len vykonaním dôkazu psychofyzilogického overenia pravdovravnosti a to tiež bez náležitého vyhodnotenia jeho výsledkov bez konfrontácie účinkov liekov, ktoré žalobca užil pred jeho vykonaním.

Vychádzajúc zo skutkových zistení prejednávanej veci najvyšší súd preto považoval za dôvodnú námietku žalobcu, ktorou namietal nezákonnosť napadnutého rozhodnutia žalovaného ako aj rozhodnutia Národného bezpečnostného úradu z dôvodu, že boli vydané bez náležitého zistenia a vyhodnotenia skutkového stavu. Zo skutkových okolností daného prípadu je zrejmé, že Národný bezpečnostný úrad založil svoj právny názor o pravdivosti odpovedí žalobcu na položené otázky v rámci bezpečnostného pohovoru len na základe informácie č. VSA03-V-187/2014, ktorá je však veľmi všeobecná k zisteným okolnostiam, a na základe výsledkov psychofyzilogického vyšetrovania, bez ďalšieho dokazovania.

Pri hodnotení dôkazov je povinnosťou štátneho orgánu, ktorému zákonodarca zveruje právomoc rozhodovať o právach a povinnostiach fyzických (aj právnických) osôb, prihliadať na všetky skutočnosti, ktoré v konaní vyšli najavo, hodnotiac ich jednotlivo i vo vzájomnej súvislosti, v rámci ktorého postupu žiaden dôkaz nemôže nadradiť nad ostatné. Vzhľadom k uvedenému nie je možné dospieť k záveru, že v danom prípade žalobca na kladené otázky pri bezpečnostnom pohovore nehovoril pravdu len preto, že to nepotvrdilo psychofyzilogické overenie pravdovravnosti.

Najvyšší súd nepovažoval však za dôvodné tvrdenie žalobcu, že v rámci bezpečnostného pohovoru nebola splnená podmienka vyjadriť sa k zisteným skutočnostiam a to k listinnému dôkazu o informácii č. VSA03-V-187/2014. Súhlasil s konštatáciou žalovaného, že v danom prípade nebolo možné žalobcu oboznámiť s konkrétnym obsahom informácie č. VSA03-V-187/2014 zo dňa 31.01.2014, pretože v danej veci je nepochybné, že označený listinný dôkaz, ktorý obsahuje informácie o bezpečnostnej spoľahlivosti žalobcu, a z ktorých VS a NBÚ pri rozhodovaní vychádzal, pôvodca označil ako utajované skutočnosti stupňa Výhradené, ako aj, že žalobcu nebolo možné v konaní VS, NBÚ a takisto v konaní výboru NR SR považovať za oprávnenú osobu podľa § 2 písm. f/ zákona č. 215/2004 Z. z. Žalobca práve v priebehu bezpečnostného pohovoru vzhľadom na obsah kladených otázok bol oboznámený s predmetnou informáciou a mal možnosť sa k nej vyjadriť vo forme svojich odpovedí.

Pokiaľ žalovaný vo vyjadrení k žalobe ako i v odôvodnení napadnutého rozhodnutia konštatoval, že vo svojej činnosti dôsledne rešpektoval zákonnú úpravu č. 215/2004 Z. z., ktorú aj citoval, s poukazom na to, že konal a rozhodoval dôsledne v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanovil uvedený zákon postupom stanoveným ústavným zákonom č. 254/2006 Z. z., najvyšší súd k uvedenému uvádza: účelom zákona č. 215/2004 Z. z. je ochrana utajovaných skutočností v materiálnom zmysle a nie formálne vylúčenie určitej osoby z prístupu k utajovaným skutočnostiam, keď činnosť každej navrhovanej osoby musí byť

náležite preukázaná, individuálne zhodnotená a súčasne musia byť identifikované tie prvky z jej činnosti, ktoré sú hodnotené ako materiálne pre vyhodnotenie danej osoby ako bezpečnostne nespôľahlivej.

Vzhľadom na uvedené vyššie Najvyšší súd Slovenskej republiky preskúmané rozhodnutie Výboru Národnej rady Slovenskej republiky na preskúmanie rozhodnutí Národného bezpečnostného úradu a rozhodnutie Národného bezpečnostného úradu podľa § 250j ods. 2 písm. c/ O.s.p. zrušil a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie.

O náhrade trov konania Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol podľa § 250k ods. 1 O.s.p. Žalobcovi priznal náhradu trov tohto konania, pretože bol v tomto konaní úspešný. Priznal mu náhradu trov, ktoré mu v konaní vznikli zaplatením súdneho poplatku v sume 70 € a právnym zastúpením za dva úkony právnej služby v období roku 2014 (prevzatie a príprava a spísanie žaloby) po 134 € a režijný paušál po 8,04 € a jeden úkon právnej služby v roku 2015 (účasť na pojednávaní súdu dňa 25.11.2015) po 139,83 € a režijný paušál 8,39 €, cestovné os. mot. vozidlom Mercedes Benz EVČ: W. XXX P. dňa 25.11.2015 Trenčín - Bratislava a späť 258 km, 1 km/0,183 €, NM 1,114 €/liter, v sume 67,33 € a náhrada za stratu času 13,98 €/l hod., 2,40 hod. v sume 41,94 €, v zmysle § 13a ods. 1, v spojení s § 16 ods. 3 a v spojení s § 15 písm. a/ a § 16 ods. 4 a s § 15 písm. b/ a § 17 ods. 1 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov. V celosti súd žalobcovi priznal náhradu trov konania v sume 611,57 €.

Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v danej veci rozhodol pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 01.05.2011).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.